

Azimut

163

En bici elèctrica per Catalunya

21 itineraris de
cicloturisme tranquil

Rafael Vallbona

■ Cossetània

Col·lecció: Azimut - 163

EN BICI ELÈCTRICA PER CATALUNYA

***21 ITINERARIS
DE CICLOTURISME TRANQUIL***

RAFAEL VALLBONA

Primera edició: juny del 2021

© del text i de les fotografies: Rafael Vallbona

© d'aquesta edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 - 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: 3 x Tres

Impressió: Formes Gràfiques Valls, SA

ISBN: 978-84-1356-057-1

DL T 305-2021

Els ciclistes són adolescents
en plena descoberta de la vida.

Éloge de la bicyclette

MARC AUGÉ

Índex

Les bicicletes canvien el món.....	7
1. De Gandesa a Batea per terres de vi i memòria.....	11
2. La reserva de Sebes i l'Ebre	16
3. Entre les oliveres i el mar	21
4. Pel paratge de Poblet cap a la Pena.....	27
5. La vall del riu Corb	32
6. De la blanca Sitges a l'agrest parc del Garraf.....	38
7. L'altiplà entre les conques del Segre i el Llobregat	43
8. Serres de la Noguera i via verda de Guissona.....	48
9. De Torà al santuari de Pinós i el centre de Catalunya	53
10. Vistes impressionants des del Cogulló de Can Torra	57
11. Serra de Castelltallat.....	61
12. Terres altes del Moianès.....	65
13. El Corredor, santuari natural del Vallès i el Maresme.....	69
14. Arbúcies, Riells i coll de Te: el Montseny exuberant.....	73
15. La vall de Barcedana i els pobles de Gavet de la Conca...	78
16. Pels vessants de la serra de Boumort	83
17. Des de la Gleva fins a l'altiplà i les rieres del Lluçanès ...	87
18. La vall de Llémèna, entre el Gironès i la Garrotxa	92
19. Volta a les Gavarres	97
20. Per les capçaleres del Ter i del Freser	102
21. El Pla de l'Estany, el país de l'aigua	107

*Serra de Sant Joan, a les envistes de la serra de Boumort
(Alt Urgell, ruta 16)*

Les bicicletes canvien el món

La crisi climàtica i la sanitària han desencadenat la tempesta perfecta que amenaça d'acabar amb el vell món, el que vam heretar de la revolució industrial i que, fins ara, la revolució tecnològica no ha aconseguit revertir prou en favor de l'ésser humà i el medi ambient. Els motius d'aquest alentiment són complexos, però tenen un dels seus pilars en la consciència de la població. Si no assumim i posem en pràctica nous models de vida que actuïn en compromís entre les necessitats, els nostres drets i les possibilitats del planeta, la transformació del vell món serà molt més lenta, incompleta i, potser, manca de llibertats. En aquest aspecte, les bicicletes són un element de canvi. Amb l'esperit obert i franc, els ciclistes encoratgen la societat vers l'esperança que un altre món no només pot ser possible, sinó que ho serà.

La bicicleta té un gran potencial en la mobilitat urbana, però les seves possibilitats van molt més enllà del desplaçament a la feina o l'escola. Descobrir el món amb un cop de pedal és una manera cosmopolita i oberta de viatjar. Permet una nova experiència en la relació amb l'entorn, com aprendre a gaudir-lo i com entendre'l. Pedalar és cartografiar un territori: aquesta és la proposta del cicloturisme.

Fins fa poc, la pràctica del cicloturisme se solia circumscriure a gent jove i ben preparada físicament per poder recórrer les distàncies i desnivells que comporten una llarga ruta. Però la popularització de les bicis elèctriques, un avenç de la més alta tecnologia industrial, ha capgirat aquesta idea tan vella com el món d'ahir. Avui dia gairebé qualsevol persona pot practicar el cicloturisme. Per això us proposem un nou llibre d'itineraris pensats per ser recorreguts amb bicicleta elèctrica, però igualment aptes per fer-los amb una bicicleta híbrida, una moderna gràvel o fins i tot una de tot terreny. Només depèn de les vostres cames.

Ja vam proposar-vos rutes calmes i atractives en anteriors llibres, publicats en aquesta col·lecció: *Cicloturisme tranquil per Catalunya* (núm. 136), *Cicloturisme tranquil per Calella i el Marisme* (núm. 147) i *50 itineraris de cicloturisme tranquil per Ca-*

SITUACIÓ GEOGRÀFICA DELS ITINERARIS

1. De Gandesa a Batea per terres de vi i memòria
2. La reserva de Sebes i l'Ebre
3. Entre les oliveres i el mar
4. Pel paratge de Poblet cap a la Pena
5. La vall del riu Corb
6. De la blanca Sitges a l'agrest parc del Garraf
7. L'altiplà entre les conques del Segre i el Llobregat
8. Serres de la Noguera i via verda de Guissona
9. De Torà al santuari de Pinós i el centre de Catalunya
10. Vistes impressionants des del Cogulló de Can Torra
11. Serra de Castelltallat
12. Terres altes del Moianès
13. El Corredor, santuari natural del Vallès i el Maresme
14. Arbúcies, Riells i coll de Te: el Montseny exuberant
15. La vall de Barcedana i els pobles de Gavet de la Conca
16. Pels vessants de la serra de Boumort
17. Des de la Gleva fins a l'altiplà i les rieres del Lluçanès
18. La vall de Llémena, entre el Gironès i la Garrotxa
19. Volta a les Gavarres
20. Per les capçaleres del Ter i del Freser
21. El Pla de l'Estany, el país de l'aigua

RESUM DELS ITINERARIS

Núm. d'itinerari	Distància (en km)	Desnivell (en m)	Dificultat	Punt de partida (i comarques recorregudes)
1	34,0	475	*	Gandesa (Terra Alta)
2	37,5	478	*	Flix (Ribera d'Ebre)
3	41,5	474	*	Cambrils (Baix Camp)
4	30,2	684	**	L'Espluga de Francolí (Conca de Barberà)
5	79,0	965	***	Santa Coloma de Queralt (Urgell/Conca de Barberà)
6	40,0	895	***	Sitges (Garraf)
7	49,0	945	***	Sant Guim de Freixenet (Segarra/Anoia)
8	65,0	750	**	Oliola (Noguera/Segarra)
9	35,5	625	**	Torà (Segarra/Solsonès)
10	33,0	685	**	Rajadell (Bages)
11	56,0	885	**	Sant Joan de Vilatorrada (Bages)
12	40,0	870	***	Moià (Moianès)
13	26,0	649	***	Dosrius (Maresme/Vallès Oriental)
14	44,4	1.144	****	Arbúcies (Selva/Vallès Oriental)
15	36,7	964	****	Gavet de la Conca (Pallars Jussà)
16	40,3	1.007	****	Coll de Nargó (Alt Urgell)
17	55,0	1.025	***	La Gleva (Osona)
18	88,5	880	***	Anglès (Selva)
19	79,0	980	***	Sant Antoni de Calonge (Baix Empordà)
20	84,0	1.390	****	Ripoll (Ripollès)
21	46,7	612	**	Banyoles (Pla de l'Estany)

talunya (núm. 151). En aquesta ocasió, endollats al corrent, us suggerim una sèrie d'itineraris més llargs, és clar, però on arribareu sense problemes amb l'ajuda de l'assistència al pedaleig de la vostra e-bike.

A prop de l'aguait Galatxo, a la Reserva Natural de Sebes (Ribera d'Ebre, ruta 2)

Pedalar per tot el país

Amb aquests itineraris volem posar el país al vostre abast com mai no heu cregut que es podria conèixer. Són 21 itineraris per 22 comarques, de la Terra Alta al Baix Empordà i del Pallars Jussà al Maresme.

En total sumen 1.040 km. La ruta més llarga és la volta a la vall de Llémna (Gironès i Garrotxa), amb 88,5 km, mentre que la ruta amb menys quilometratge és l'ascensió al santuari del Corredor (Maresme i Vallès Oriental), amb 26 km.

Per posar a prova la capacitat de les bicis elèctriques (o de les cames), els itineraris sumen un total de 17.382 m de desnivell positiu acumulat. La ruta que presenta un major desnivell és l'ascensió a la capçalera del Ter i del Freser (Ripollès), amb 1.390 m de pujada, i la que en té menys és la volta als oliverars del Baix Camp, amb 474 m acumulats d'ascensió.

Tots els itineraris del recull estan pensats i dissenyats a partir de la premissa de circuits ciclistes en què els valors protagonistes són el paisatge, la descoberta i el patrimoni, tot evitant promoure la idea competitiva que caracteritza el cicloturisme esportiu. Aquí no hi ha pressa: on no arriben les cames, hi arriba el motor elèctric.

Tampoc no hi trobareu tracs de GPS ni informacions similars que no tenen res a veure amb el ciclisme tranquil. Si el text us diu "en arribar a una casa blava gireu a mà dreta", és que no cal altra informació per seguir la ruta. Trobareu la casa blava i el camí que surt a la dreta. I llestos. No pot ser més senzill. A més, cada excursió va acompanyada d'un mapa per si voleu saber en tot moment en quin punt us trobeu del camí. La doble traça dels mapes indica que circuleu per una carretera, la simple per un camí; això no obsta que hi hagi altres trams, considerats camí, que estiguin asfaltats o cimentats.

Endavant les atxes, doncs!

De Gandesa a Batea per terres de vi i memòria

Hi ha dos elements que conformen la Terra Alta: el vi i la batalla de l'Ebre. Aquests dos factors han marcat la història de la comarca i es reconeixen en el paisatge, les cases i la gent com en pocs territoris del país. La pell de la terra mostra el que és i ha estat. Del museu que explica la batalla fins a les vinyes de Batea, un dels municipis de Catalunya amb més hectàrees de conreu, recórrer la Terra Alta és fer un viatge per la seva memòria amb el color de vi als ulls.

Dades tècniques

Itinerari: Gandesa, carretera a Vilalba, camí de Batea, Batea, carretera a Vilalba, Vilalba dels Arcs, Gandesa

Dificultat: *

Aquest és un itinerari que discorre pràcticament tot per rutes asfaltades amb molt poc trànsit. No té cap dificultat tècnica.

Distància: 34 km

Temps: 2 h 35'

Desnivell: 475 m

Més informació: <http://terra-alta.org/>

Com arribar-hi:

Transport públic: Autobusos Hife

Cotxe: N-420 i C-43 / C-12

Descripció de l'itinerari

El punt de sortida és l'estació d'autobusos de Gandesa, capital de la Terra Alta. Sortiu a la carretera N-420 en direcció al centre de la població, a la dreta, i gireu, també a la dreta, pel primer carrer que trobeu (carrer de Corbera d'Ebre). Recorreu el vial fins al final, i sortiu a la carretera de Vilalba, que agafeu igualment a la dreta. Aviat arribeu a una rotonda (a la dreta hi ha un IES). Preneu la tercera sortida: TV-7231 cap a Vilalba dels Arcs; és la de després de la caserna dels bombers.

La carretera (amb voral) davalla ràpidament. Passeu un primer camí (a l'altura d'un rètol de la Pobla de Massaluca). Uns metres més endavant, quan la carretera planeja i comença a remuntar, hi ha un altre trencall de quatre camins (hi ha un rètol de velocitat recomanada a 40 km). Gireu a l'esquerra. És un camí asfaltat que circula entre ametllers i oliveres.

Deixeu un parell de trencalls a la dreta i un a l'esquerra i aviat arribeu a una bifurcació. A la dreta hi ha un camí asfaltat, a l'esquerra un de terra i el del centre, també asfaltat, discorre a tocar d'una paret de pedra seca. Seguiu per aquest darrer. Deixeu un altre trencall de camp a l'esquerra i, entre vinyes, desemboqueu al camí de Gandesa a Batea (més ben asfaltat), que prendreu a la dreta, tot deixant immediatament sengles camins de terra a banda i banda.

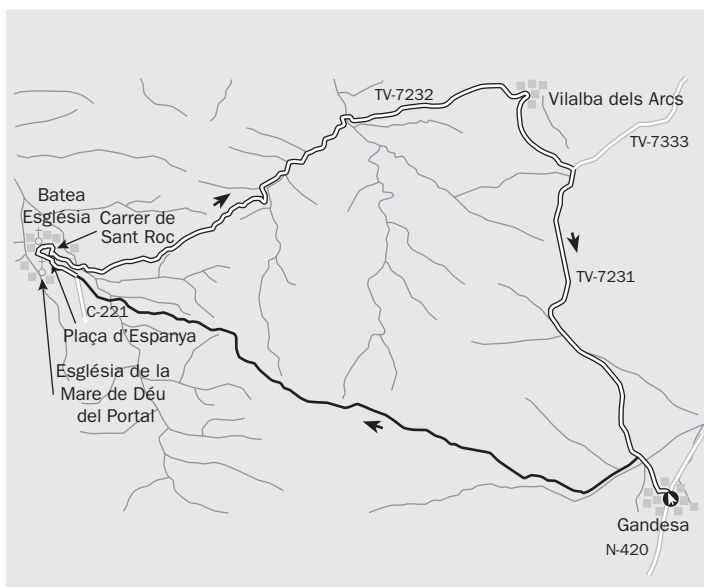
Fins a arribar a les envistes de Batea el camí ja no té pèrdua, ja que heu de circular sempre per aquesta carretera rural, ben senyalitzada, deixant de banda tots els trencalls que us apareguin a un i altre costat de la via.

No trigareu a notar que la carretera puja. Es tracta de l'ascens a la petita serra de la Font de l'Aubà, l'elevació màxima de la qual (465 m) queda a l'esquerra. L'ascensió és molt suau, d'uns 87 m de desnivell en 2,5 km de recorregut. Acaba en un trencall de terra a l'esquerra que duu a un parc èdlic.

Planegeu una estona entre vinyes fins que, entre conreus i algun bosquet, comenceu a davallar amb més intensitat del que heu ascendit abans. Hi ha alguna forta rampa de fins al 10% de pendent; vigileu. Al final d'una curta pujada, desemboqueu a la carretera C-221z. Agafeu-la a la dreta i, deixant la TV-7232 que porta a Vilalba dels Arcs, entreu a Batea.

Plaça de Catalunya de Batea

La carretera passa a dir-se avinguda de la Terra Alta. Sempre recte, supereu una benzinera i el centre de salut, i arribeu a una cruïlla de quatre carrers. A mà esquerra s'anuncia la C-221 cap a Nonasp, Maella i Casp. Seguiu recte, cap al nucli antic. Ull!, vehicles i vianants circulen per una mateixa plataforma contínua.

Desemboqueu a la plaça de Catalunya, portal d'entrada a la vila medieval murallada. En el decurs del segle XVIII el creixement econòmic producte de l'expansió agrària va empènyer la vila enllà de les muralles. Aquest espai és una bona mostra del progrés de l'època. Al final de la plaça, porxada i presidida per l'Ajuntament (a la dreta), surt el carrer Major, que agafeu. I alerta, que puja.

Aviat trobeu l'església de la Mare de Déu del Portal, el carrer dels Cavallers i la resta de la trama de deliciosos carrers medievals. El carrer Major desemboca al de l'Església, que agafeu a la dreta fins a arribar al temple parroquial de Sant Miquel. Continueu pel carrer de Torelló, que davalla fins a connectar-se amb el del Molí, que preneu a la dreta per tal de completar la volta perimetral al centre. Ara bé, us convidem a perdre-us (és un dir) pels carrerons transversers per descobrir els casals i portals que amaguen. El carrer del Molí desemboca aviat a la petita plaça d'Espanya. Aquí gireu a l'esquerra pel carrer de la Verge (que costa de veure), i continueu recte avall pel carrer de la Font, que a poc a poc es va convertint en un camí que surt del poble. Quan arribeu a uns safareigs, sortiu a la carretera TV-7232, que cal prendre a l'esquerra en direcció a Vilalba dels Arcs.

Els portals i els carrers porxats són característics del nucli medieval de Batea

Són 8,9 km d'una bella i bona carretera entre vinyes i uns 200 m de desnivell positiu en dues costes. La primera, just a l'arrencada de la carretera. La segona, després d'un rètol de velocitat recomanada a 30, us deixa a la TV-7231. Gireu a la dreta i ja sou al poble.

Un cop a dins, en un revolt que fa la carretera, deixeu-la i continueu recte pel carrer Major. Gireu a l'esquerra cap a la plaça de la Vila, que conserva els porxos, i a la dreta per arribar al temple de Sant Llorenç. Continueu a la dreta pel carrer de Sant Antoni, i també a la dreta pel de la Botera fins a Lo Planet. Marxeu d'aquesta petita placeta per l'esquerra (carrer de Roig) fins a sortir de nou a la TV-7231, que, a l'esquerra, us porta a Gandesa. Deixeu el trencall que duu a la Fatarella i entreu a la capital comarcal per on n'heu sortit. El que abans era baixada ara puja, i a la rotonda on hi ha l'institut agafeu la tercera sortida (en direcció a Tarragona i Alcanyís) i passeu el centre de salut. Sortiu a l'N-420; a la dreta hi ha l'estació d'autobusos.

! Un consell

Una bona ruta per completar uns dies d'excursió a través de la Via Verda de la Terra Alta, que passa a prop de Bot, a 10 km de Gandesa.

Llocs d'interès

Museu memorial de la batalla de l'Ebre (Gandesa)

La batalla de l'Ebre va marcar aquesta contrada, i serveix d'eix per explicar l'evolució del territori. La visita s'estructura en cinc àmbits: memòria dels edificis, dels paisatges, dels objectes, de les persones i Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre.

Celler cooperatiu

Edifici modernista, obra de Cèsar Martinell, inaugurat el 1920. És considerat una de les catedrals del vi.

Carrer Major / església de la Mare de Déu del Portal (Batea)

Entre les arcades gòtiques del carrer Major, que puja al castell, hi ha l'església de la Mare de Déu del Portal, barroca de 1698. A l'interior es venera la imatge de la patrona de la vila.

Carrer dels Cavallers

Aquí hi ha la casa pairal dels Cardona. L'indret, com la majoria de carrers de la vila medieval, té porxadades i detalls de la vida dels senyors de l'època.

Porxos de la plaça de la Vila (Vilalba dels Arcs)

Antigament el carrer Major també estava porxat. Ara només queden els de la plaça, a sota dels quals es fa el mercat setmanal. Al davant hi ha la casa Martell, una interessant mostra d'arquitectura popular.

La reserva de Sebes i l'Ebre

L'Ebre i el seu entorn són un paratge únic que sorprèn a cada pas per la riquesa natural i diversitat paisatgística. De la magnífica reserva de Sebes a la central nuclear, aquesta ruta mostra el contrast del territori, fet que li confereix una acusada personalitat que el fa doblement atractiu de descobrir amb suau cop de pedal.

Dades tècniques

Itinerari: Àrea d'autocaravanes de Flix, reserva natural de Sebes, mas de les Cigonyes, Riba-roja d'Ebre, T-741, Flix, monument als brigadistes italians, central hidroelèctrica, nuclear d'Ascó, cruïlla del pas de barca, mirador del meandre de Flix, C-12

Dificultat: *

Carreteres i camins en bon estat i poca pujada, tret del camí de sirga entre Flix i les envistes de la nuclear d'Ascó, que fa una forta pujada cap a la carretera.

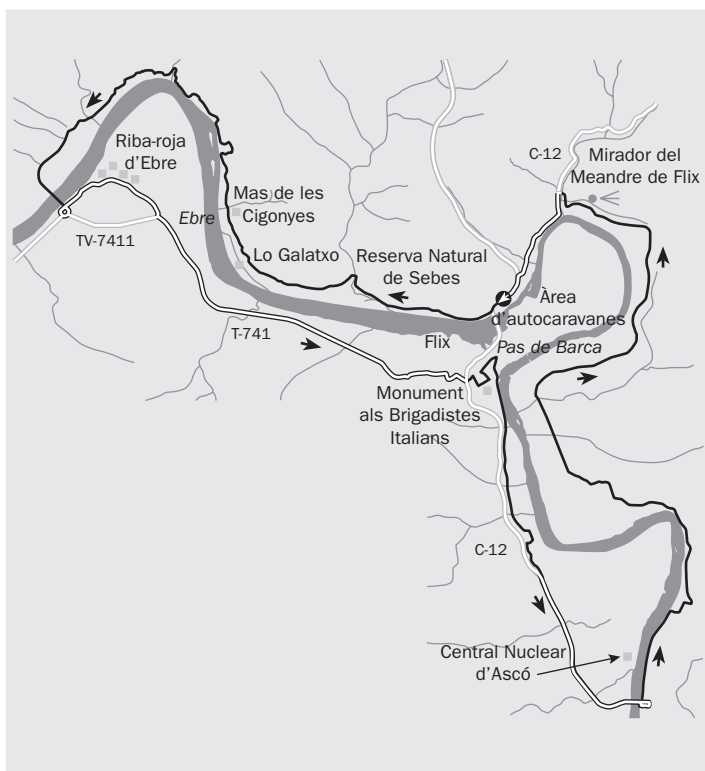
Distància: 37,5 km

Temps: 2 h 30' / 3 h 15'

Desnivell: 478 m

Riba-roja d'Ebre

Més informació: <http://www.sebes.cat/>
<http://www.turismeriberaebre.org/>

Com arribar-hi:

Transport públic: Renfe R15

Cotxe: A-2 i C-12 o bé AP-7, N-420 i C-12

Descripció de l'itinerari

La ruta comença a l'àrea d'autocaravanes de Flix, al peu de la C-12, a la riba dreta del riu. Busqueu el pas subterrani que travessa la carretera i, un cop a l'altra banda, aneu fins a la rotonda que tanca el carrer i agafeu el camí de terra que en surt a l'esquerra, vers la Reserva Natural de Sebes, un dels espais naturals més importants de l'Ebre. Hi ha rètols indicadors. Aviat veieu a l'esquerra el pont i la presa de Flix i la planta química. Pedalant còmodament pel camí, arribeu al Centre d'Interpretació Mas del Director, on hi ha una zona de pícnic i una passera per descobrir la vegetació de ribera. La ruta no té pèrdua. Us aneu trobant el mas de Pitoia, centre d'interpretació del camí de sirga; la passera del bosc de ribera i l'observatori de Lo Galatxo, canal

Mas del Director, centre d'informació de la Reserva Natural de Sebes

natural o braç de riu a l'Ebre; el mas de Cigonyes, observatori i lloc de cria de la cigonya blanca, i el mirador de les illes del riu.

La ruta no presenta cap problema. Només cal estar al cas després de superar el mas de les Cigonyes. El camí més terror gira a la dreta i puja, mentre que el que segueix recte és més herbei i sembla secundari. Però és per aquí per on cal continuar pedalant. Poc després el camí se separa una mica del riu i, en pujada, un trencall continua recte en direcció a Sebes i l'ermita; deixeu-lo. Aneu a l'esquerra tot descendint de nou cap al riu. Si us fixeu en uns rètols de color granat (Caminos Naturales), heu d'anar en direcció a Ribarroja. Al punt quilomètric 7 apareix un asfalt malmès que va millorant. Deixeu el trencall a Almatret i el camí aviat es converteix en carretera, que creua l'Ebre per un pont des del qual es pot admirar una panoràmica de Ribarroja.

A la rotonda posterior al pont gireu a la dreta per la T-7411 cap al poble. Passeu l'estació i continueu per la carretera que travessa Ribarroja i que desemboca a la T-741, que cal prendre a l'esquerra cap a Flix; són 5 km de bona carretera amb voral, però amb costes empipadores, això sí. Poc després del rètol de l'entrada del poble neix a mà dreta el carrer d'Albert Quintana. Hi ha una casa amb un barri pintat dels colors de la senyera just a la cantonada. Aneu-hi. El carrer tomba i es creua amb el d'Ascó, pel qual pugem a una rotonda amb semàfor. Travessem la carretera i entrem a la vila pel carrer de les Escoles, vers el centre. Gireu a la dreta per Salvador Espriu, amb una escola a cada banda. Seguiu fins al final i tombeu a l'esquerra vers el mirador on hi ha el monument als brigadistes italians. Des d'aquí teniu una bona perspectiva de Flix, amb la hidroelèctrica i el pas de barca als peus, el castell al fons i el meandre del riu que s'intueix al fons.

Continueu pel carrer del Mirador i gireu a la dreta de nou pel carrer de les Escoles, que davalla ràpid. Agafeu el primer carrer que surt a la dreta, força estret; és el camí d'Ascó. Passa pel costat de la central, creua un dels canals i, ja convertit en camí, discorre entre el riu i el tren, amb petits masos i conreus que esquitxen el paisatge. Heu d'agafar el tercer pas per sota de les vies i pujar amb força la costa que teniu al davant. Passeu pel mig algunes cases i, sempre en pujada (a vegades forta), sortiu a la carretera C-12, que heu de pedalar endavant vers Ascó. Aviat podreu veure la xemeneia de la nuclear.

Creueu el riu i agafeu el camí asfaltat que surt a la dreta i que gira sobre ell mateix per superar el pont per sota. Aneu a tocar del riu, i amb la xemeneia gairebé al damunt, fins que el camí gira a la dreta, després a l'esquerra, i de nou a la dreta en pujada per acabar sortint a una antiga carretereta asfaltada. Ara gireu a l'esquerra i seguiu sempre per la carretera. Deixeu un desviament asfaltat a la dreta en pujada, aneu zigzaguejant entre camps fins a sortir a un revolt que puja. A l'esquerra aneu al pas de barca, seguiu a la dreta per una carretera amb ratlla discontinua al centre que va pujant entre camps. Potser és la part més fatigosa de la ruta. Passeu un centre de cria de pastors alemanys, ignoreu un trencall a la Palma d'Ebre i ascendiu fins al mirador del meandre de Flix, un altre indret natural del riu que no us podeu perdre. Hi ha bancs per seure's a contemplar.

Ara davalleu de valent. Després de travessar el riu de la Cana, sortiu a la C-233 i aneu a l'esquerra. Poc més d'un quilòmetre després, desemboqueu a la C-12, que haureu de prendre a l'esquerra fins a l'àrea d'autocaravanes d'on heu sortit, i on podeu veure el monument a la República Espanyola.

La central hidroelèctrica de Flix des del monument a la Brigada Internacional

! Un consell

Per la seva complexitat natural, social i històrica, les Terres de l'Ebre no són un país fàcil d'entendre. En llibres com *Terres de l'Ebre*, *Narracions del Delta* o *Viatge a l'Ebre*, el més gran escriptor ebrenc, Sebastià Juan Arbó, ens dona pistes per comprendre i estimar aquest fràgil tresor.

Llocs d'interès

Reserva Natural de Sebes

Juntament amb el meandre de Flix conforma un espai de més de 250 ha d'aiguamoll, boscos de ribera, illes i galatxos que contenen gran diversitat d'hàbitats de fauna, flora i espècies vegetals. Passeres i aguitadors acosten el visitant a la natura.

Espais de la batalla de l'Ebre

El refugi dels pontoners, el refugi del carrer de Sant Josep, el monument als brigadistes (a Flix) o el búnquer dels Reguers i el campament del XVè cos de l'exèrcit (a Ascó) són alguns dels espais de memòria històrica de la batalla que es troben pròxims a la ruta.

Conjunt medieval de Riba-roja d'Ebre

La vila medieval configurada al voltant del castell templer va ser un punt d'avantguarda en la lluita contra els sarraïns. L'ermita romànica de Berrús (fora del nucli urbà), la torre de guaita (amb atractives vistes), alguns carrerons o les restes del castell mostren la petjada de la història.

Ascó, vila templera

El 1153 el comte Ramon Berenguer IV donà als templers béns a Ascó, i el 1182 se'ls va concedir el castell. Finalment, el 1210 Pere I els atorgà la senyoria plena sobre Ascó. El poble es transformà i va créixer, amb noves cases extramurs, i es conformà una zona cristiana annexa a la sarraïna.

Itinerari 3

Entre les oliveres i el mar

El Baix Camp s'assenta a l'extrem més meridional del Camp de Tarragona. Protegida del fred pel Sistema Prelitoral (la Mus-sara, Prades, l'Argentera, Llaberia i Vandellòs), la plana s'inclina suaument fins al mar, tot formant un territori agrícola on predominen les oliveres, els avellaners i la vinya en un espai humanitzat des d'antic. A través d'una ruta fàcil entre l'espessa xarxa de camins i carreteres locals, es descobreix on es conreen les oliveres que produeixen un dels olis d'oliva d'arbequina més apreciats.

Dades tècniques

Itinerari: Cambrils, Vinyols i els Arcs, Riudoms, N-340, Botarell, Riudecanyes, Vilanova d'Escornalbou, Mont-roig

Dificultat: *

Camins en bon estat, pistes rurals asfaltades i carreteres locals. Cal vigilar durant el petit tram de l'N-340, que té molt de trànsit.

Distància: 41,5 km

Temps: 2 h 30' / 4 h

*Església de
Sant Miquel
de Mont-roig
del Camp,
a la plaça de
Joan Miró*

Desnivell: 474 m

Més informació: <https://cambrils-turisme.com/>
<https://www.femturisme.cat/ca/comarques/baix-camp>

Com arribar-hi:

Transport públic: Tren Renfe R16

Cotxe: AP-7 o A-7

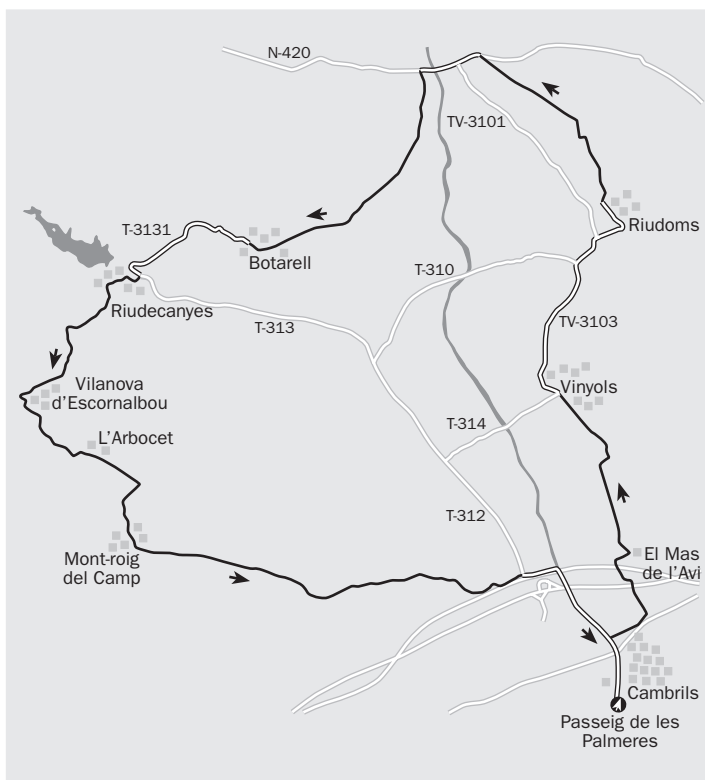
Descripció de l'itinerari

La ruta surt ran de mar i passa per la majoria dels municipis de la Denominació d'Origen Protegida Siurana. Deixeu el vehicle a l'aparcament gratuït de la platja que hi ha al final de la riera d'Alforja, a Cambrils, i comenceu a pedalar per la riba esquerra de la riera. De primer hi ha un carril bici, però s'acaba aviat i cal continuar per la calçada.

Deixeu l'institut, l'Ajuntament i el pavelló d'esports, creueu l'antiga N-340 i seguiu fins que, als baixos d'un edifici a la dreta, hi ha un supermercat. Arribats aquí, gireu a la dreta pel segon carrer (raval de Gràcia), i continueu cap al nucli de Vinyols: esquerra pel carrer de Cambrils, dreta pel camí de Reus i esquerra de nou pel camí de Sant Joan; uns rètols ho indiquen clarament.

Sense deixar aquesta carretereta rural, per un pont travesseu l'AP-7 i la via del tren després i l'A-7 per sota. Passat aquest pont, deixeu un trencall a l'esquerra i gireu a la dreta pel següent. Hi ha un petit pontet i aviat es comencen a veure oliveres. No deixeu aquest camí asfaltat, que gira 90 graus i comença a endinsar-se, entre oliverars, vers el nucli de Vinyols i els Arcs. Després d'un tomb a la dreta, desemboca en un altre camí asfaltat. Enfront hi ha l'entrada a una finca productora d'oli. Gireu a l'esquerra i continueu amunt. Trobeu un cediú el pas i se us incorpora un camí asfaltat per la dreta; vosaltres seguiu endavant en la direcció que porteu.

Arribeu a uns carrers urbanitzats, que deixeu a banda i banda, fins a arribar a una rotonda que permet creuar la T-314. Travesseu-la i entreu a Vinyols per la TV-3103. Seguiu en direcció a Riudoms. Per tant, a la dreta pel primer trencall i cap a Riudoms hi falta gent. Aquesta bona carretera té voral i poc trànsit. Passeu una rotonda i, recte, supereu una segona rotonda; continueu recte i a la tercera ja entreu al municipi també en línia recta (en direcció al centre urbà i Reus-Montbrió per la T-310). A l'stop gireu a la dreta per l'estreta avinguda de Pau Casals. Continueu fins a la plaça de l'Arbre (que veureu a l'esquerra) i gireu a aquesta mà en direcció a la casa d'Antoni Gaudí i la biblioteca. El carrer tomba la plaça, i vosaltres agafeu el tercer a la dreta, just a la cantonada on hi ha la biblioteca; és el carrer de Baltasar de Toda i de Tàpies, i heu de seguir-lo fins al final, quan

desemboca al camí de les Passeres tot deixant una petita place-
ta triangular a l'esquerra. Agafeu aquest camí a la dreta. A mà
dreta hi ha unes cases noves; a l'esquerra, un primer camí de
terra que s'endinsa per uns hivernacles i, poc després d'un gran
arbre, per l'esquerra i molt de biaix surt un camí d'asfalt trencat
i malmès, mentre que el que duu ara segueix recte i en millor
estat. Agafeu el camí que surt a l'esquerra tan en diagonal.

Aquest camí, sempre mal asfaltat o cimentat, va deixant en-
trades a camps i finques; continueu endavant fins que, en un
gir a l'esquerra, baixeu a la llera d'una riera. Deixeu un camí
tancat d'entrada a una finca i gireu pel següent a la dreta, que
continua amb el mateix tipus de paviment. El paisatge d'olive-
res s'intensifica fins que, després d'una pujada empipadora, el
camí davalla fins a arribar a la carretera N-420.

Aquest és el punt més delicat de l'itinerari a causa del gran
volum de trànsit d'aquesta via. Sortiu a un gran descampat,
a la dreta del qual hi ha una benzineria. Aneu-hi i traverseu la
carretera lleugerament cap a l'esquerra (en direcció a Falset i
Alcanyís) per la sortida de la benzineria, perquè hi ha un carril
per incorporar-s'hi i sempre resulta menys perillós. Deixeu la

rotonda d'accés a les Borges del Camp, supereu el trencall de la T-3101 en direcció a Riudoms, creueu la riera d'Alforja i, poc després, gireu a l'esquerra per la carretera T-3136 cap a Botarell. Hi ha carril per tombar.

Es pedala ràpid aquesta carretera; abans no us ho penseu, ja sereu a Botarell. Hi arribeu mitjançant una petita rotonda. Continueu recte pel camí de Reus, que travessa el centre urbà i desemboca a la T-320 (avinguda de Catalunya), per on continueu recte, en el mateix sentit que porteu, fins a Riudecanyes. La carretera fa una lleugera pujada, passa per l'abandonada estació de tren i descendeix suaument fins a sortir a la T-313. A l'esquerra hi ha el poble, a la dreta es fa cap a l'embassament.

Per visitar el pantà s'ha de pujar la carretera uns centenars de metres i aviat trobareu indicat el trencall. La presa està tancada a la circulació; com a molt, s'hi pot entrar (tot i un disc de direcció prohibida), però per l'altre extrem hi ha una tanca complicada de saltar. Ara, la vista que hi ha des de dalt paga la pena. A una banda, el poble i el terreny que davalla suau fins al mar, i de l'altra, l'embassament, amb la serra de Pradell-l'Argentera que tanca la comarca i la separa del Priorat.

Si no pugueu a la presa, tombeu a l'esquerra en direcció al poble. Al següent trencall gireu a la dreta i hi entreu. Veureu la presa al fons. Gireu de nou a la dreta cap a l'Ajuntament i el castell d'Escornalbou i, seguint aquest carrer, que té una ratlla contínua al centre de la calçada, arribeu fins a una cruïlla on hi ha un gran aparcament a mà dreta. Continueu tot recte per la carretereta que puja. Desemboqueu a la TP-3211 i la preneu a l'esquerra en direcció a Vilanova d'Escornalbou. A la immediata rotonda, aneu a la dreta. Aquesta carretera local puja molt suaument i després fa una baixada força abrupta abans d'entrar a

El paisatge del Baix Camp és un continu d'oliveres

Vilanova. Gireu a esquerra i pugeu fins a un stop que dona a la T-343, que cal prendre igualment a l'esquerra.

El primer carrer a la dreta és el camí de Mont-roig; aneu-hi. Passa entre cases i finques i, de sobte, es converteix en un carrer urbanitzat. Continueu recte. Gireu pel primer carrer a la dreta i seguïu-lo. Quan el carrer s'acaba, es converteix en un camí que baixa. Feu un bon descens fins a una casa. Just després de la casa, surt un camí a l'esquerra que heu d'agafar, per la qual cosa cal deixar el que baixa recte. Ignoreu un trencall a l'esquerra i pedaleu entre camps i oliveres fins a una cruïlla de quatre camins. A l'esquerra hi ha una petita columna de pedra trencada, i a la dreta un rètol indicador dels centres BTT, que assenyala que heu d'anar recte. Però no!: vosaltres heu de girar a la dreta i continuar pedalant entre oliveres fins a desembocar a un camí que fa un revolt. A la dreta, en una pedra, s'indica que són el mas Ferra i el mas Tuset. Heu de continuar per l'esquerra (gairebé recte) fins a arribar a un pont amb diversos ulls. Sou a Mont-roig del Camp. Deixeu el camí que porteu i enfileu-vos al pont per creuar la carretera que passa per sobre. Aneu endavant pel carrer que surt enfront fins a un stop. Creueu també aquesta nova carretera fins que el camí dona a una altra de més estreta que agafeu a l'esquerra.

No heu de deixar per res aquesta carretera rural. La pedala-da és ràpida i fàcil, passa per diverses explotacions agràries i aviat us mena a les envistes d'unes naus modernes, seu de la Cooperativa de Cambrils. Abans heu de deixar un desviament (de fet, surt recte) vers un pont que travessa l'A-7. Deixeu l'entrada a la cooperativa, passeu per sota d'una carretera i continueu endavant, ara molt en paral·lel a l'autovia. Supereu per sota una altra carretera i, finalment, desemboqueu a l'ampla llera de la riera d'Alforja.

Gireu a la dreta, vers el mar, d'on heu sortit. Passeu per sota de l'AP-7, la nova estació de tren de Cambrils, la zona esportiva, el parc del Pinaret i, a la següent rotonda, a l'esquerra, teniu les muralles. Baixeu pel carrer Major i els carrerons al voltant de la plaça de la Concepció i la d'Espanya; és tota una immersió en el passat rural de la ciutat actual (amb més de 33.000 habitants). Recupereu la riera d'Alforja i, abans no us ho penseu, sereu a la platja, al mateix lloc on heu començat a pedalar.

! Un consell

Cambrils és un centre turístic reconegut. Amb tota mena d'equipaments i serveis per als visitants, paga la pena arrodonir l'itinerari ciclista amb un cap de setmana de descans i bons plats de peix.

La platja de la Llosa, de Cambrils, amb la serra de Llaberia al fons

Llocs d'interès

Casa Pairal d'Antoni Gaudí

Al raval de Sant Francesc de Riudoms hi ha la casa pairal de la família Gaudí. S'hi pot veure la caldereria de l'avi, que després va ser taller del seu pare. Al costat hi ha un edifici nou, on s'ha ubicat l'Epicentre Gaudí, un espai per difondre la vida i obra de l'arquitecte.

Pantà de Riudecanyes

El pantà de Riudecanyes va ser projectat per dur aigua a Reus. Francesc Macià va ser un dels enginyers que el va dissenyar. La riera de Riudecanyes abasteix l'embassament gràcies al transvasament d'aigua del riu Siurana. Amb les serres de Pradell-l'Argentera al fons i el mar al front, és un dels indrets naturals més visitats de la comarca.

El paisatge de Joan Miró

El mar i la muntanya, les oliveres i els avellaners, les rieres i la pedra seca de Mont-roig del Camp van concebre l'obra d'un jove Joan Miró. Per descobrir el Mont-roig del pintor i conèixer millor tots aquells indrets i elements que l'inspiraren no podeu deixar de visitar el mas Miró.

Muralles de Cambrils

El 1359, durant la guerra dels dos Peres, es van aixecar les muralles. Amb la dels Segadors la vila va ser assetjada i les parets de pedra foren enderrocades, però van ser refetes al segle XVIII per protegir-se dels pirates, i reformades en ocasió de les guerres carlines. Al carrer Major es conserven un portal, un tram de muralla i una torre.